

Улуғ зотларнинг насиҳат ҳақида айтган гапларидан намуналар

22:16 / 25.04.2017 4609

Ибн Асокир Саъид ибн Абу Саъиддан ривоят қилади:

«Абу Убайда ибн Жарроҳ розияллоҳу анҳу Урдунда вабога чалинганида (у зотнинг қабри ҳам шу ерда жойлашган) ўша ерда ҳозир бўлган мусулмонларни чақириб шундай дедилар:

«Мен сизларга бир васият қиламан. Агар уни қабул қилсангиз, яхшиликда бардавом бўласизлар. Намозни ўқинглар, закотни беринглар, Рамазон ойи рўзасини тутинглар, садақа қилинглар, ҳаж қилинглар, умра қилинглар. Бир-бирингизга насиҳат қилинглар. Амирларингизга насиҳат қилинглар, уларни алдаманглар. Дунё сизни ҳалок қилмасин. Агар бир одам минг йил яшаса ҳам, албатта, менинг сиз кўриб турган ҳолимга тушиши бор. Аллоҳ таоло Бану Одамга ўлимини ёзгандир. Улар ўлурлар. Уларнинг энг фаросатлиси ўз Роббига итоаткорроқ бўлгани ва қайтар куни учун кўпроқ амал қилганидир. Вассалому алайкум ва раҳматуллоҳи! Эй Муъоз, одамларга намоз ўқиб бер».

Ҳасан Басрий раҳматуллоҳи алайҳ айтади: «Доимо Аллоҳ таоло учун насиҳат қилувчилар бўлган. Улар Аллоҳ таоло учун У Зотнинг бандалари ичида насиҳат қилганлар. Аллоҳ таолонинг бандаларига Аллоҳ таолонинг

ҳаққида насиҳат қилганлар. Улар ер юзида Аллоҳ таоло учун насиҳат ила амал қилганлар. Ана ўшалар Аллоҳ таолонинг ер юзидаги ўринбосарларидир».

Ҳасан раҳматуллоҳи алайҳ айтади: «Фақиҳ дунёда зоҳидлик қилувчи, охиратга рағбат қилувчи, динини яхши билувчи, Роббининг ибодатида бардавом бўлувчи, мусулмонларнинг обрўсини сақловчи, молларида ифбатли бўлувчи ва уларга насиҳат қилувчи шахсдир».

Умар ибн Абдулазиз халифа бўлганидан кейин ўғли Абдулмаликка қуйидаги насиҳатни қилган эди: «Аммо баъду. Ўзимдан кейин насиҳат ва тавсия қилишимга энг лойиқ одам сенсан. Уни мендан эшитиб, ёдлаб олишга энг ҳақли одам сенсан. Аллоҳ таолога ҳамд бўлсин, У Зот бизга нозик ишларимизда ҳам, умумий ишларимизда ҳам жуда кўп яхшиликлар қилди...

Мен сенга ушбу насиҳатни қилипман-у, аммо ўзим ўзимга қарши кўп исрофларни қиламан. Ишларимнинг кўпини яхши бажара олмайман. Агар одам ўзи бекаму-кўст бўлмагунича ва Роббининг ибодатида баркамол бўлмагунича биродарига ваъз қилмай юраверса, одамлар яхшилик қилишда дангаса бўлиб қоладилар. Қачон амри маъруф ва наҳйи мункар кўтарилса, ҳаромлар ҳалол саналиб қолади. Осмонлар ва ернинг Робби, оламларнинг Робби Аллоҳ таолога ҳамд бўлсин! Осмонлар ва ердаги кибриё У Зотга хосдир. У Зот ўта азиздир, ўта ҳикматлидир».

Мисъар ибн Кидом раҳматуллоҳи алайҳ дейди: «Менга айбларимни ўзи билан менинг орамдаги сир қилиб ҳадя этган кишига Аллоҳ таолонинг раҳмати бўлсин. Албатта, кўпчилик ичидаги насиҳат таққиллатиб уришдир».

Маъмар ибн Рошид ибн Ҳаммом айтади: «Сен учун энг яхши насиҳатгўй сенинг ҳақингда Аллоҳ таолодан қўрқадиган одамдир».

Фузайл ибн Иёз раҳматуллоҳи алайҳ айтади: «Муҳаббат қўрқинчдан афзалдир. Агар иккита қулинг бўлса, бири сенга муҳаббатли бўлса, бошқаси сендан қўрқса, муҳаббатлиси сенга муҳаббат қилгани учун бор бўлсанг ҳам, йўқ бўлсанг ҳам сенинг фойданг учун насиҳат қилади. Сендан қўрқадигани эса, эҳтимол, борингда сендан қўрқиб насиҳат қилар, ғойиб бўлганинда сени алдар, насиҳат қилмас».

Фузайл ибн Иёз раҳматуллоҳи алайҳ яна айтади: «Мўмин беркитади ва насиҳат қилади. Фожир фош қилади ва айблаиди».

Ожурий раҳматуллоҳи алайҳ дейди: «Насиҳатни ўз нафсидан бошлаган, ўзига вожиб нарсани, шайтоннинг унга адоватини ва ундан қандай эҳтиёт бўлишни, нафс мойил бўладиган нарсалардан қабиҳини унга хилоф қилиш мақсадида ўрганиш учун илм ва фикҳни талаб қилишда жидди жаҳд қилган одамдан бошқалар Аллоҳ таоло учун, У Зотнинг Расули учун, мусулмонларнинг имомлари учун ва оммалари учун насиҳатчи бўла олмайдилар».

Ибн Абдулбарр раҳматуллоҳи алайҳ: «Биродарингга сидқидилдан насиҳат қил. Гарчи у шармандалик қилган бўлса ҳам», дейди.

Ибн Ражаб раҳматуллоҳи алайҳ айтади: «Мусулмон киши учун ҳақнинг зоҳир бўлишини ва мусулмонлар у ҳақда маърифатга эга бўлишини ишташ вожибдир. Агар ўша ҳаққа ўзи мувофиқ бўлса ҳам, бўлмаса ҳам, барибир. Мана шу Аллоҳ таоло учун, У Зотнинг Китоби учун, У Зотнинг Расули учун, У Зотнинг дини учун, мусулмонларнинг имомлари учун ва оммалари учун насиҳатдир. Ушбу Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам хабар берганларидек диндир».

Яна ўша киши раҳматуллоҳи алайҳ айтади: «Кимнинг уламоларга раддия қилиши Аллоҳ таоло учун ва У Зотнинг Расули учун бўлса, у мусулмонларнинг бошқа уламолари каби икром ва эҳтиром қилинади, улуғланади. Кимнинг уламоларга раддия қилиши камситиш, мазаммат ва айбни очиш учун бўлса, у уқубатга сазовор бўлади. Токи ўшанинг ўзи ҳам, унга ўхшаганлар ҳам ушбу ҳаром қилинган разолатлардан қайтсинлар».

Ибн Ражаб раҳматуллоҳи алайҳ яна айтади: «Насиҳатни қасд қилиш билан шармандаликни қасд қилиш орасидаги фарқ жуда ҳам улкан. Уларнинг бири иккинчисига ўхшаши мумкин эмас. Фақатгина ақли расо эмаслар бундан мустасно».

Шайх Муҳаммад Содиқ Муҳаммад Юсуф

(Дин насиҳатдир китобидан)